

Меньківська Н.С.

асистент,

*Білоцерківський інститут економіки та управління
ВНЗ Університет «Україна»*

ІНТЕГРАЦІЯ АРХІВНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ В МЕРЕЖУ ІНТЕРНЕТ

Сьогодні вимагає інтеграції українського суспільства в глобальне інформаційне середовище, що зумовлено стрімким розвитком впровадження новітніх інформаційних технологій, які уможливають максимально швидкий доступ до ресурсів сучасної інфосфери. Все це, звісно, не оминуло і архівну галузь, оскільки архівні установи є невід'ємною складовою системи соціальних комунікацій, і саме в них зосереджені чисельні документи масиви, що містять соціально значущу ретроспективну інформацію.

З метою якнайширшого доступу до ресурсів НАФ України є представлення архівних інформаційних ресурсів у мережі Інтернет, що зумовлено необхідністю модернізації архівної галузі у зв'язку з інформатизацією суспільства.

Інформатизацією архівної справи є комплексна система організаційних, науково-методичних і технологічних заходів, що забезпечують розробку на єдиних методологічних та методичних засадах взаємопов'язаних інформаційних технологій у галузі архівної справи, створення мережі локальних і централізованих баз даних, формування національної архівної інформаційної системи [1, с. 235].

Серйозним етапом в розробці теоретико-методологічних засад інформатизації стала Державна програма «Національна архівна інформаційна система (НАІС) «Архівна та рукописна Україніка» (1991-1996), ініційована групою спеціалістів з Національної академії наук України (Інститут рукопису Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського та Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського) [2].

М. Васильченко, посилаючись на дисертаційне дослідження Г. Шемаєвої, зауважує, що на сучасному етапі виокремлюють такі типи і види електронних ресурсів: електронні каталоги, бази даних (бібліографічні, фактографічні, повнотекстові), портали, електронні бібліотеки, архіви віртуальних довідок, віртуальні виставки, комунікаційні навігатори, веб-сайти [5].

Сьогодні в Інтернеті зафіксовано понад 5 тис. архівних сайтів, тобто сайтів архівів, музеїв, бібліотек, що заявили про себе як сховища документальних джерел і писемних пам'яток. При цьому, ще на початку 2002 р. популярний архівний портал «Repositories of Primary Sources» (Університет штату Айдахо; автор проекту – Террі Абрахам) називав цифру 4,5 тис. сайтів [3].

24 грудня 2000 року було створено офіційний сайт Державної архівної служби України, яка сьогодні є потужним веб-порталом, доступ до якого можна отримати за адресою <http://www.archives.gov.ua/>.

З огляду на те, що з 2002 р. сайт було включено до спеціального реєстру ЮНЕСКО, а у 2004 р. він набув рис веб-порталу, Т. Боряк вважає, що можна стверджувати, що стратегічною метою розробників сайту було не лише

інформування суспільства про життя та новини архівної галузі, але й надання за допомогою цього електронного ресурсу засобів інтелектуального доступу до документів Національного архівного фонду [4].

Сучасні умови для створення веб-ресурсів в архівній справі спричинили до постійного збільшення кількості архівних веб-сайтів різних архівних установ, адреси яких можна на офіційному веб-порталі Державної архівної служби України [6].

З 19 березня 2013 р. запрацював сайт «Електронний архів визвольного руху», представлений Львівським національним університетом імені Франка та Центром досліджень визвольного руху, який надає у вільному Інтернет-доступі понад 10 000 систематизованих та описаних електронних копій документів з історії ОУН та УПА. Інтернет-адреса електронного архіву – www.avr.org.ua.

У 2013 р. до 200-річчя з Дня народження Т. Г. Шевченка завершено проект «Віртуальний архів Шевченка». Відтепер, усі, хто цікавиться біографією Тараса Шевченка, матимуть змогу отримати інформацію з першоджерел, не звертаючись по допомогу до дослідників. 138 архівних справ з фондосховищ Національного музею Тараса Шевченка містять інформацію про найцікавіші події з життя Кобзаря. Познаючись з «Віртуальним архівом» можна на сайті Національного музею Тараса Шевченка – <http://museumshevchenko.org.ua/page.php?id=107>.

Мережа Інтернет дозволяє здійснювати і генеалогічний пошук, є низка офіційних баз даних, що допомагають знайти інформацію щодо родичів, щоправда, в межах ХХ століття:

– www.reabit.org.ua – база даних, що містить інформацію про репресованих українців;

– www.memo.gov.ua – база даних Інституту національної пам'яті про людей, які були винищені чи померли під час Голодомору 1932-33 рр.

Отже, ми навели лише деякі факти представлення архівних інформаційних ресурсів в мережі Інтернет. Підсумовуючи зазначимо, що формування Інтернет-ресурсів історико-культурної спадщини, можливості створення електронних колекцій історичних джерел, архівних публікацій, інтенсифікація використання ресурсів є одночасно важливим завданням історичної науки, спрямованим на розробку критеріїв формування таких ресурсів джерел, організацію інтелектуального доступу до них та розповсюдження.

Список використаних джерел:

1. Архівознавство [Текст]: підруч. для студ. іст. ф-тів вищ. навч. закладів України / за заг. ред. Я. С. Калакури та І. Б. Матяш. – К.: Видавн. дім «КМ Академія», 2002. – 356 с. – [Дата звернення: 15.10.2016 р.].

2. Боряк Г. В. Десять років інформатизації архівної справи в Україні: Проблеми. Здобутки. Перспективи [Електронний ресурс] / Г. В. Боряк // Державна архівна служба України: офіційний веб-портал. – Режим доступу: <http://www.archives.gov.ua/Publicat/Researches/Doslidz-Boryak.php>, вільний. Назва з екрану. – [Дата звернення: 15.10.2016 р.].

3. Боряк Г. В. Електронні архівні публікації в Інтернеті: проблеми репрезентації інформаційних ресурсів [Електронний ресурс] / Г. В. Боряк // Державна архівна служба України: офіційний веб-портал. – Режим доступу: <http://www.archives.gov.ua/BranchProgs/Boriak.php>, вільний. Назва з екрану. – [Дата звернення: 16.10.2016 р.].

4. Боряк Т. Г. Електронний ресурс «Архіви України» як інструмент доступу до національної документальної спадщини [Електронний ресурс] / Т. Г. Боряк // Збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції (2013). – Режим доступу: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:http://storage.library.opu.ua/online/periodic/iopktXXI/045-056.pdf&gws_rd=cr&ei=DswDWPbcGIOrswG974yIDA, вільний. Назва з екрану. – [Дата звернення: 16.10.2016 р.].

5. Васильченко, М. М. Електронні ресурси обласних державних архівів України в мережі Інтернет: стан і перспективи розвитку в сучасному соціально-комунікаційному середовищі [Електронний ресурс] / М. М. Васильченко // Вісник ХДАК. – Випуск 32. – 2011. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/soc_gum/vkhdak/2011_32/V32-2-9.pdf, вільний. – Назва з екрану. – [Дата звернення: 16.10.2016 р.].

6. Державна архівна служба України [Електронний ресурс]: офіційний веб-портал. – Режим доступу: <http://www.archives.gov.ua/>, вільний. – Назва з екрану. – [Дата звернення: 14.10.2016 р.].

Салата Г.В.

*кандидат історичних наук, старший викладач,
Київський національний університет культури і мистецтв*

РЕФОРМУВАННЯ БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ: АСИМЕТРІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій (Information and Communication Technologies, ICT) у всіх проявах життєдіяльності соціуму, стимулює розробку інноваційних алгоритмів, проте саме технологічна основа ІТ породжує проблему відсутності мотивації у споживача та ставить питання: які саме соціальні верстви зацікавлені в інформаційному суспільстві? Когнітивно-латентні цілі дефініцій «що? де? коли?» суспільства ХХ ст. трансформуються у елемент прискореної дії пізнання людства ХХІ ст.: «нині! швидко! результат!».

Соціогуманітарний інститут бібліотека, а нині – універсальний інформаційний центр, покликаний акумулювати практичний базис інформаційних надбань цивілізацій. Інформаційно-бібліотечний центр ХХІ ст. – це якісно новий посередник між бажаннями та потребами споживача інформації, помножений на результат.

Інформаційна асиметрія державної політики у галузі бібліотечної справи – ситуація, при якій інформація доступна тільки деяким, а не всім, учасникам когнітивно-інформаційного поступу. Нагальним завданням державних інституцій України є подолання проблеми асиметрії інформації бібліотечно-інформаційної галузі, адже глобалізація інформаційних процесів і потреб суспільства створюють передумови реформовування діяльності архівних установ, бібліотек і музеїв та окреслюють завдання перед фахівцями – надати інформаційні джерела, надати консультації при роботі з ними, надати інформаційні послуги загалом у якісно новій формі!